

UJ KELETI

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Utat az Adriához!

A bukaresti franciayelvű „Independence Roumaine” írja: „Romániának az adriai tengerrel való összeköttetése elkerülhetetlen szükségesség. Romániának Konstanzban egyetlenegy kikötője van, amely nem bírja lebonyolítani az ország kivitelét. A gyurgyevói Dunahíd kiépítésével Bulgáriába és egy új vasúti vonal létesítésével Jugoszlávián keresztül az adriai tengerhez kell Romániának utat nyitania.” A cikk érdekes, eredeti és figyelemreméltó. Nem hivatalos gondolat, de így is foglalkozni kell vele, mert fontos tervet említ, ugyszólván iniciatív lökést ad neki. A terv annál dícsérendőbb, mert egy nagy kérdés megoldását célozza, nem karddal és agyúval, ahogy az ilyen problémákat egy idő óta elintézni szokás, de békés megállapodásokkal és munkával. A konstanzai kikötőt csakugyan kinötte már Románia. Nemesak a megnagyobbodott országot nem tudja kielégíteni, de a régít sem. Nam ismerjük pontosan a tengerből befogadóképességét, nem tudjuk vajjon a kikötőt modern építkezésekkel lehet-e bővíteni: valószínűleg lehet. Csak a napokban kaptuk a hírt, hogy Csehszlovákia nagy raktárt épít a kikötőben és egy kikötőrészt kibérel tőlünk. Valószínű, hogy Konstanz teherbírása még nincs kimerítve; ha adhatunk bérbe a cseheknek egy darabot, magunknak is marad még új építkezésekre alkalmas terület. A konstanzai tengerparton kívül még hatalmas területeink vannak a Fekete-tenger mentén, nyilván nem nagyon alkalmasak kikötő-építésre, különben nem keresnénk az Adriához kijárót. Bár kétségtelen, hogy a modern technika a kevésbé alkalmas partokat is beépíti s a tenger gátakkal és molókkal képesíti a nagyobb hajók befogadására és kétségtelen az is, hogy Románián e pillanatban nem nagyon segít olyan feketetengeri kikötő, amelyet most kellene felépíteni és esetleg csak tíz-husz év múlva lehetne készen.

Az Adria egyébként is ideálisabb tenger mint a Fekete tenger, amely bármely pillanatban elzárható és használhatatlan. E pillanatban a szorosokra a velünk jóindulatu Anglia ügyel, a román hajók tehát szabadon közlekedhetnek a Boszporuson és a Dardanellákon át az egész világgal. Nem úgy, mint az orosz hajók, amelyek a Fekete-tengert csakugy használhatják mint a Káspitót: a parimenti forgalom lebonyolítására. A jövő bizonytalan, Konstantinápoly sorsa nemkülönbön, megeshet, hogy egy ellenséges hatalom kaparintja meg a fontos szorosokat és Románia el van zárva a nagyvilágtól. Érthető, ha Románia idejében kíván gondoskodni új kijáratról és érthető, ha ezt ép a külügyminiszteri portákról szorgalmazza. Egyébként az ügy nem csak a külügyminiszterre tartozik, erősen érinti csaknem valamennyi miniszter részortját: a kereskedelem ügye, a vasút és a forgalom ügye, a földművelés ügye, a pénz, a hitel, a kivitel és behozatal ügye, az egész ország gazdaságának fontos kérdése. Ha az Adriához kijárót kapnánk, talán le tudnánk bonyolítani tömémentelen kivitelünket, amit így az egy Konstanzán át nem tudunk, fellendülnének a belső piacok is, javulna a pénzünk, lendületet kapna a közlekedésünk, az iparunk, a kereskedelmünk s ki lehetne használva a heverő kincsek energiáit.

Egyedüli kikötőrendszerrel a fejlődni akaró országok keveset érnek. Ugy tudjuk, hogy Csehszlovákia, amelynek Shakespeare egyik drámáját kivéve, sehol sincs tenger, koncessziókkal igyekszik kikötőt szerezni nemcsak Konstanzban, de Fiumében, Triestben, Dan-

zigban és Hamburgban is. Csak úgy tudja áruit elhelyezni s a behozatalát lebonyolítani. Lengyelországot nem elégíti ki a danzigi kijárót, utat keres a Fekete tengerhez. Németország mindenképp ragaszkodik Danzighoz, jóllehet a Keleti-tengeren más jó kikötő is vannak és Jugoszlávia, noha Fiuméig övé a keleti Adria, kijárót keres az Égei-tengeren is. Romániának is kell ez az adriai út, mint a falat kenyér. Ami a megoldást illeti, lehet vitatkozni rajta, vajjon Gyurgyevón át és Bulgárián keresztül történjék-e a megoldás, vajjon új vasútvonalakat építsenek-e, hogy eljussanak

valamely adriai kikötőhöz, vagy pedig Temesen és Aradmegyén át bevált útvonalakon igyekezzünk a jól kiépített Quarneró-öbölhöz. Az utóbbi megoldás ellen talán csak az szólna, hogy Fiumét ezidőszert erősen igénybeveszik a tengerfosztott államok, de mellette ezer más érv, a legnyomósabb például, hogy a Kárpátokon inneni rész, egész Erdély gyorsan megközelíthető kikötőt kapna. Mindez azonban részlet, amivel a tervet előre elgáncsolni nem akarjuk. A terv jó és helyénvaló: ám hozzálatni egykötőre és megvalósítani!

A főtanács tárgyalja Felsőszilézia ipari vidékének sorsát

Franciaország ki akar lépni a szövetségből — Anglia pártolja Németország érdekeit — Harding szempontjai

— Az Új Kelet tudósítójáról —

Páris, augusztus 9. Ünnepléses formák között nyitották meg tegnap a Quay de Orsayban a főtanács ülését. Ebben a teremben találkoztak 1920. januárjában a szövetségesek miniszterelnökei, hogy a versaillesi békeszerződés ratifikálási okmányát kicseréljék. Az elnöki emelvényen Briand ül, jobboldalon Lloyd George, baloldalon Bonomi. Az új Briand nyitja meg, aki néhány szóval vázolja a tárgyalások anyagát és azoknak a problémáknak világjelentőségét, amelyek felett a szövetségeseknek határozniuk kell.

Utána megindul a vita. Az angol álláspont az, hogy

a felsősziléziai ipari vidék a népszavazás értelmében osztatlanul Németországot illeti meg.

Az angol delegátusoknak ez a javaslata nagy vitát okozott. A francia delegátusok kimutatták, hogy az angolok a plessi és rybníki kerületeket nem számítják bele az ipari medencébe, holott ezeken a területeken bányák és ipari üzemek vannak. Ezek hozzászámításával az ipari vidék teljesen Lengyelországot illeti, mert a népszavazás eredménye a plessi és rybníki kerületek hozzászámításával

háromszáznolevanegezer szavazatot juttatott Lengyelországnak, a háromszázhatszázegyszer szavazattal szemben.

A franciák mégsem kívánják, hogy az egész ipari medencét osztatlanul Lengyelországnak ítéljék oda: beleegyeznek abba is, hogy a medencét a népszavazás eredményének arányában megosszák.

A főtanács konferenciája délután hat órákor ért véget. Előzőleg Lloyd George, aki hangoztatta, hogy Anglia a megjegyzés híve, arra kérte a főtanács résztvevőit, hogy minél előbb hallgassák meg a szakértők véleményét. Bonomi olasz miniszterelnök, hangsúlyozta, hogy

a főtanács határozatainak rendkívül nagy jelentősége van a világbékekre.

A főtanács ülésén Harvey amerikai nagykövét is részt vett. A főtanács kedden folytatta tárgyalásait. Mindenütt meghallgatták a szakértőket, akiket a felsősziléziai kérdés megvizsgálására küldtek ki. A bizottság elnöke Provoze rámutatott arra, hogy a Németországnak ígért területeket meglehet osztani. Lord Cecil angol

szakértő kijelentette, hogy az ipari területet feltétlenül Németországnak kell megkapnia.

Lloyd George elutazása előtt Londonban a brit kormány minisztertanácsot tartott, amelyen pontosan körvonalazták az angol álláspontot a felsősziléziai kérdésben. A „Daily Chronicle”, — kétségtelenül jó forrásból, ezzel a minisztertanáccsal foglalkozik. A lap azt írja,

Európa békéje igen nagy mértékben függ azoktól a határozatoktól, amelyeket most Párisban hoznak.

Ha a felsősziléziai kérdésben nem a jog és az igazság elvei alapján döntenek, ez a terület Európa új Elzaszlothingiája lesz. De nem csupán azért jelentős a főtanács tárgyalása, mert súlyos problémák kerülnek megoldásra eléje, hanem azért is, mert ezen a konferencián dől el, hogy Anglia és Franciaország együtt maradhatnak-e továbbra is egy szövetségben. A francia sajtóban mind sürűbben merül fel az a megállapítás, hogy erős pártok vannak Franciaországban, amelyek azt követelik, hogy

Franciaország váljon ki a szövetségből.

Ha ez megtörténne, — így remélik ezek a francia pártok, — Franciaország szabad kezét nyerne Németországgal szembe. Lloyd George az angol demokrácia támogatásával mindent el fog követni, hogy a felsősziléziai kérdést a főtanács véglegesen rendezze, még pedig úgy, hogy a döntés se a német se a lengyelek érzelmeit, vágyait és érdekeit ne sértse. Mert ha a főtanács igazságtalan határozatot hoz és ezt a határozatot erőszakkal keresztül viszik, erőszak fogja megdönteni azt és

erőszak fog érvényt szerezni az igazságnak.

A főtanács ülésének kétségtelenül érdekes motívuma volt, hogy azon a londoni amerikai nagykövét is részt vett. Amerika részvétele nem jelent szakítást az Egyesült Államok tradicionális politikájával: ebbe a kérdésben csak azért folyik bele, mert olyan feladat megoldásáról van szó, amely az egész világ életére nagy befolyással van. Mindazok a gazdasági kérdések, amelyek összefüggenek a háborúval közvetlenül érdeklik Az Egyesült-Államokat. Harding elnök egyetlen vágya, hogy

helyre álljon a világ gazdasági egyensúlya és hogy a kereskedelmi forgalom ismét normális mederbe jusson.

Harding elnök azért kívánja a felsősziléziai kérdés becsületes megoldását, a felsősziléziai kérdés, elsősorban gazdasági kérdés.

Negyvenkét ortodox rabbi kiáltványa a cionizmus és a Mizrahi érdekében

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Negyvenkét ortodox rabbi kiáltvánnyal fordult a világ tórahá zsidóságához. A kiáltványban a rabbik felszólítják az ortodox zsidóságot, hogy lépjen végre az aktív zsidó nemzeti munka terére és csatlakozzék a „Mizrahi” világmozgalomhoz, amely a cionizmusmal karöltve a Tóra és a hitűség szellemében akarja felépíteni az új Zsidóországot. A negyvenkét ortodox rabbi között, akik újabb csatlakoztak a mozgalomhoz, helyet foglaltak a világhíri Salom Sechna Chaszid, „Mismoreth Salom” című hatalmas talmudi munka szerzője. Ezzel a negyvenkét rabbi immár ötszázötvenöt az ortodox rabbiknak száma, aki nyíltan csatlakoztak a cionista mozgalomhoz. Nálunk az ortodox rabbik még harcolnak, parancsokat ellenünk, vagy legjobb esetben tetova szemérmességet mutatnak, de a külföldi nagy talmud udósai, a zsidó vallásosság igazi orói, már ráeszméltek arra, hogy a zsidó világi életet is csak a zsidó Palesztina mentheti meg a teljes pusztulástól.

A híres kiáltványt alább közöljük szövegében:

Zsidó Hittestvéreink!

Békesség és áldás Cion legfőbb Urától, a mindenható jó Istenünkől!

Vérrel pecsételt sok esztendő sok iszonyú felforgatása után, a rablár, a gyilkolás, a letiprás és a megsemmisülés számos évi multán reméljük, hogy végre csak jobb napokra ébredünk, elkövetkezik a béke és nyugalom az egész világ számára, elkövetkezik az idő, amidőn az összes népek visszatérnek a nemesség hasznos munkához, újra építik a romokot s megemelik a nyugodt és boldog együttélés feltételeit az egész emberiség számára.

S most önkéntelenül is az a kérdés tolt el bennünk, vajjon a zsidó nép, amely az egész világ népei között aránylag a legtöbbet szenvedett, nem találja-e elérkezettnek az időt összes orói egybegyűjtésére, hogy odaadással, lelkesedéssel, megfeszített munkával igyekezzék saját otthonát felépíteni és a maga számára biztosítani egy rögt, ahol népe sajátosságainak, népe szellemének a Tórának és vallásosságának elhelyezkedhet.

Őseink Istene mindig veünk volt, az Ő kegyessége soha cserben nem hagyott bennünket; a legnehezebb időkben, amikor mindenfelől ránk támadtak s már-már az volt a látszat, hogy a megmaradt kevés számú zsidóság — Isten ments — elpusztul, megajándékozott bennünket Isten olyan nagykaberi vezető férfakkal, akiknek a békekonceferencia asztalán soradöntő szavuk határozott, önzetlen, igazságszerető bölcs emberek, akik véletlenül nem mint kimondott és nem mint felhívott vallásos zsidók szerepeltek mindenkor, amint azt a Szt. Sziparno Jiszri „Veatu Szechna” fejezetében világosan és félreerthetetlenül megmagyarázza.

A cionisták nagykepeségű vezetőire is ráillik az, a mi mondva van: Isten szellem hatotta át az Örökkévaló felkentjét, Koresch királyt, — aki pedig nem zsidó volt — s ő neki adatott meg az a különös kegy és érem a zsidóság számára Erec Jiszráelban új zsidóotthon létesíteni, ahol megvan adva a lehetőség szeni Tóránk szellemében élni.

Ime, mostunkban van a magunk számára újra felépíteni otthonunkat: Erec Jiszráel országát, mely már két évezred óta a pusztulás és elhagyottság szimbóluma a világ összes nemzeti és népei szemében.

Testvérek, Zsidó Hittestvérek!

Ne álljatok tetlenül óba tett kezekkel; kíséreljék meg mindazt ami tőlünk telik, különben mit szólunk majd, mivel mentegetőzünk majd ott és azon a napon, ahol és amikor számot kell adnunk legfelsőbb helyen, az Isten ítélőszéke előtt, ténykedéseinkről, vallásügyi kötelességeinkről és ezzel kapcsolatos cselekedeteinkről.

Sajnos, jelenleg oly nemzedék nő fel, amely a Tórát nem tanulja és az Isten parancsát nem követi, a szent nyelvet, amelyen a Mindenható beszélt kivételesen népéhez, nem ismeri, nem tiszteli és Erec Jiszráel iránti szeretet s ragaszkodást nem tanúsít. (Csak vagyonszerzésre adja magát, azt hajszolja egyfolytában megegyeztetett és sokszor meg nem engedett eszközökkel dacára annak, hogy tudatában kellene lennie, hogy amidőn a másvilágra kerül Isten ítélő széke elé számadása végett, nem az lesz majd az első kérdés, hogy vajjon cionista, mizrachista vagy agudista volt-e, hanem az, hogy becsületesen hánt-e felebarátjával és az, hogy vajjon pontos mértékben, pontos mértékben adta meg tiszteletének azt, ami neki jár.)

Feltételezhető-e, hogy egy ilyen nemzedék régi zsidóságot új életre keltsen?

Olyan kedvező és szent alkalommal, mint amilyennel most rendelkezünk, kötelessége az összes zsidóknak egyesülni és a többség akarata előtt készséggel meghajolni, mert szent igazak profétánk szavai: „ha Efraim bálványokat is imád de egyetértésben él, nem éri hántalom.”

Egyesített erővel kötelességünk mindent elkövetni és minden alkalmat felhasználni, úgy itt a górisban, mint Erec Jiszráelban, hogy oly nemzedéket neveljünk fel, mely a Tórát tanulja, az Isten parancsait követi, a szent nyelvet elsajátítja és becsüli s a zsidóotthon megszereti, megbecsüli; nevezetesen, mely becsületes és tisztességes foglalkozást tűz, igazságos és kötelességtudó felebarátjával szemben és megérti mit jelent: „testvéri szeretet” s hogy ha vétezik is végtére csak megmarad zsidónak; és büszke, aki Erec Jiszráelban lakik s reggelénként Sema imát mondja és szent nyelven beszél, annak számára a jövőbeni nagyvilági élet biztosítva lesz. Ily körülmények között felépíthetjük a romokot és elérjük az elszórtan élő zsidóság egybegyűjtését saját otthonában: Palesztinában, hogy eleget tegyünk magasztos feladatunknak, amellyel tartozunk népünknek, Tóránkunknak, hitünknek és szent nyelvünknek. Ezt és semmi más egyebet nem kívánunk tőlünk a jó Isten.

Mi alulírott, negyvenkét ort. rabbi legszentebb kötelességünket teljesítjük, azt amely reánk hárul Isten iránt, népünk iránt, egy a mostani, mint a jövőbeni nemzedékekkel szemben és hozzátok számlunk minden rendű és rangú városbeli és vidékbeli Testvéreink:

Félnelkedjétek fel mindanyian egymembeként, egyesüljétek és sorakozzatok a Mizrahi zászlója alá, amely (bizinte odaadással törekszik a Tóra megerősítésére), a zsidó háza, a zsidó nyelv ujjaélesztésére.

A „Mizrahi” amely felemelte és fenntartja a zsidóhitűség és a Tóra zászlaját a cionista Világszervezet kebelében (amin, hogy minden hitközség kebelében is a rabbik hatásköre alatt békeesen összerúgnak a vallásosok és vallásatlanok egyaránt, nem jutván senkinek eszébe vallástalansága miatt valakit kiközösíteni a hitk. kebeléből) és részt vesz a cionista szervezet minden munkájában, eddig azt eredményezte, hogy meg van adva számunkra az alkalom hasznos tevékenységünket kifejezni népünk és vallásunk nagy céljainak iránt.

A plusz, valamint Erec Jiszráelban senki nem bírja hiányozni azok közül, akik szeretik népüket, akik ragaszkodnak ősi hagyományaikhoz s csatlakozzék mindenki a „Mizrachihoz”!

Dolgozzunk együtt mindmennyi zsidópárttal, országunk megváltására az idegen kezektől; Erec Jiszráel új felépítésére és ujjaélesztésére.

Zsidó testvérek! Vegyetek midnyájan részt a zsidó gyermekek nevelésének feladatában, amire nézve kezdődő lépések a „Mizrahi” részéről már megtörténtek: zsidótanodák, jesivák rabbik kiképzésére, felsőbb tanodák zsidó tanítók képzésére, zsidó nemzeti iskolák létesítését minden helységben, hogy a zsidótudományt, a Tórát népünk minden kasztjában bevezessük és szerte terjesszük.

Az az őtemes hang, mely erős rezgésben acélból hozzánk szól, hogy végre valahára lethargikus álmunkból felébredjünk, hogy egymembeként egyesüljünk a szent munkában, a Tóra terjesztése, országunk és nyelvünk ujjaélesztése dolgában, végre meghallgatásunk talál minden zsidó háznál, minden zsidó lélekben és minden zsidó, aki szereti és nagyra becsüli ami Tóránk, ami országunkat, ami nyelvünket álljon a „Mizrahi” mellé, fizesse meg a maga /sekel adóját, adományozzon az Ő tehetősége szerint a zsidó nemzeti alapra, hogy régi hazánkat megválthassuk és hogy a „Mizrahi” kellő támogatást találjon minden feladatában, amely odairányul, hogy ami szellemünket az idegenből kiszabadítsa.

A mindenható adjon nekünk egységes gondolatot, hogy Őt egységesen szolgáljunk a Tóráért, népünkért és országunkért, O majd elküldi megváltóját a góliszól való végleges kivetésünkre napjainkban. Amen.

Jegyeztük a Tóra és szent országunk tiszteltetére:

Fuchs J. ker. főrabbi, Szumpolna. Salom Sechna ker. főrabbi, Mincov. Bornstein J. Meir ker. főrabbi, Plotzk. Gordin Jehuda L. ker. főrabbi, Lomza. Hirschfeld Arja Jiszchak ker. főrabbi, Rutki. Silberzahn Chajim D. ker. főrabbi, Lobranco. Landau Ch. M. M. ker. főrabbi, Zawirczi. Mirszki Jochanan ker. főrabbi, Bodki. Emial Avigdor Mose ker. főrabbi, Grajowa. Kaplan S. Jiszroel ker. főrabbi, Kolna. Pinkasz Berghar ker. főrabbi, Bembertow. Altman Mose ker. főrabbi, Szuwalk. Bielitzki Gerson T. ker. főrabbi, Jasznov. Grobard Jehuda L. ker. főrabbi, Sztusow. Weingott Elizer J. Sz. ker. főrabbi, Niasava. Trunk Jiszchak J. ker. főrabbi, Kijna. Landau A-ja Leib ker. főrabbi, Lumbawla. Malin Szimhu ker. főrabbi, Bielsztik. Pajusz David ker. főrabbi, Bielsztik. Szabnovitz Jiszchak J. ker. főrabbi, Jachawa. Kahan Spira M. Z. ker. főrabbi, Kielce. Klein Z. W. ker. főrabbi, Ganjandz.

Brat Smiel ker. főrabbi, Lipna. Blomberg Benzion Abraham ker. főrabbi, Szrempa. Dichtwatt Sejnche B. ker. főrabbi, Chelm. Zlatnik Jona M. ker. főrabbi, Plotzk. Tschepner Meir ker. főrabbi, Zsuramin. Le-wanderstein Jiszroel ker. főrabbi, Szuhawaja. Morges-tern Sul L. ker. főrabbi, Reigrad. Farber Arja L. ker. főrabbi, Karitrin. Rapport Mair J. ker. főrabbi, Plawitz. Abraham Josef ker. főrabbi, Lomza. Pollák S. Juda ker. főrabbi, Segiers. Braurat Chajim M. ker. főrabbi, Tschonow. Nachum As. ker. főrabbi, Tszesztochow. Heilprin Noech E. ker. főrabbi, Barle. Zlatnik Jehuda L. ker. főrabbi, Gumbin. Jakobson Gedalja ker. főrabbi, Bielszt. Löwenberg Jiszchock M. ker. főrabbi, Pruszkow. Szalavi Rafael M. ker. főrabbi, Kleszel. Kuwalski Jehuda L. ker. főrabbi, Walaclawek. Smelkesz Gedalja ker. főrabbi, Premisla.

A karlsbadi cionista kongresszus előtt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A cionista világszervezet kongresszusát lázas érdeklődés előzi meg és előkészületei körül nagy munka folyik. Először 1897-ben Baselben találkoztak azok, akik megéreztek a világhistoria követelő parancsát, akik megsej-tették a nemzeti felszabadulás levegőjét és aggódo szívvel, nagy reménységgel és ambícióval jöttek össze a világ minden tájáról Svájcba, hogy megbeszéljék a módokat, amelyek az utópianak tetsző szándékból valóságot érlelnek. Még is, milyen nagy különbség a mai és az akkori kongresszus között! Az idealisták kis csoportja Herzl Tivadar felszólítására Baselbe sietett és megalapította a cionista szervezetet.

Ki vette komolyan a kongresszust akkor? A hivatalos zsidó világ kevés kivétellel tiltakozott az „idealisták álmodozása” ellen. Félték ugyanis a mozgalom politikai következményeitől és közben a cionista szervezet állandóan fejlődött, túlnőtt egyes országok határain, a gondolat elszállt mindenfelé, ahol zsidók laktak, ahol zsidó lelkekből nem tépődött ki az együtértartozás érzése. Közben a cionista szervezet hatalmas és mindenfelé elágazó világszervezet lett és ma már a népszövetség elismerését is kivívta.

A sanremai szerződés óta Karlsbadban első ízben ül össze a cionista kongresszus. A legutóbbi jelentések szerint körülbelül egymillió zsidó szereszte meg sékelfizetésével a jogot, hogy választó és választható legyen a kongresszusra. A föld minden részéről jönnek majd delegátusok Karlsbadba. Amerikából is nagy delegáció jön és különös érdeklődéssel beszélnek arról a küldöttségről, amely Szovjetoroszországból már utban van. A küldöttség körülbelül hetven tagból áll. A delegátusok száma hozzávetőlegesen becslés szerint öt-hatszáz lesz. A vendégek száma ezekre rug és nem valószínű, vajjon a „Schützenhaus” nagy színházterme be tudja-e fogadni az összes, kongresszusra érkező vendégeket.

A kongresszus ideje alatt a különböző versenyeknek, tornaünnepélyeknek, színházi előadásoknak egész sorozata fogja a vendégeket szórakoztatni. A zenei részt a „Hakoah” bécsi zenekara fogja ellátni, azonfelül külön szimfónikus estélyeket is rendez. Martin Buber előadást tart, Lia Rosen pedig a Bibliából fog recitálni. Azonfelül nagy héber ünnepséget is terveznek.

A csehszlovák hatóságok a kongresszus iránt meleg érdeklődést tanúsítanak. Az összes követségek és konzulátusok utasítást kaptak, hogy az utlevelek körül, látamozásoknál, akadályokat ne gördítsenek. A sajtó is igen élénken érdeklődik a kongresszus iránt és a vezető világlapok bejelentették, hogy képviseltetni fogják ma ukat a kongresszus hírlapírói tribünjén.

Csapatkoncentráció Beszarábiában

Bukarest, aug. 9. A Take Jonescu elnökléte alatt tartott minisztertanács a beszarábiái helyzettel is foglalkozott. Take Jonescu közölte, hogy az oroszok igen éles agitációt fejtenek ki Beszarábiában és ezért szükségessé vált nagyobb katonai erő koncentrációja a veszélyek elhárítására. A minisztertanács elhatározta, hogy egész Beszarábiában az összes rendelkezésre álló egységeket koncentrálni fogják.

A világkongresszusi választások eredménye

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Augusztus 1. és 7-ike között zajlott le Erdély területén a tizenkettedik cionista világkongresszusra kiküldött képviselők választása. A választást, az egyes jelöltek részéről csöndes agitáció előzte meg. Különböző helyeken programbeszédet tartottak, különösen a frakciókhoz tartozó jelöltek. Meg kell állapítanunk, hogy nagyobb választási agitációt kizárólag a cionista frakciók fejtettek ki, nevezetesen a mizrahi-cionisták és a Ceira Cion, (szocialista cionisták) akik nem rendelkezvén a külön listához megkívánt sékelszámmal, az általános cionisták listáján törekedtek behozni jelöltjüket. Viszont az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség zöme, a minden frakcionális törekvésektől távol álló Klal-cionisták, vagyis általános cionisták teljesen passzív magatartással nézték, a két frakció erős agitációját. A frakciók választási agitációja örvendetes hatással volt az erdélyi mozgalomra, mert legalább is a választás ideje alatt, helyenként erős hullámszóba hozta a helyi csoportokat és példát mutatott a szervezetlenül választási harcban induló általános cionistáknak.

Az országos listán összesen huszonhárom általános (Klal) cionista és hét mizrahi-cionista jelöltre adtak le szavazatot. A leadott szavazatok következőképpen oszlak meg:

Az általános-cionisták közül kapott: Sárkány Samu 60, Klein Lajos 96, Lukács Aladár 155, Rothbárt Jakab 252, Bergner Mór 259, Ábrahám József 272, Léb Ödön 275, dr. Blatt Miklós 300, dr. Révész Béla 325, dr. Brizker Ezekiel 357, dr. Frigyes Lajos 474, dr. Vieder Géza 710, dr. Fried Ábrahám 728, Dux Mór 890, dr. Jordán Viktor 1117, Hamburg József 1152, dr. Blank Illés 1241, dr. Deutsch Mór 1263, Ferencz Mendel 2348, dr. Fischer József 2883, Widder-Giszkalay János 3518, Weiss-

burg Chaim 4495, dr. Fischer Tivadar 4988 szavazatot.

A mizrahi-cionisták közül kapott: Rosenberger Ferencz 199, Berkovics Bernát 714, Klein Jakab 2025, Panéth Hermann 2571, Hirsch Jakab 2770, Altmann Sámuel 8043, Glasner Móse 5279 szavazatot.

Ezek szerint a XII-ik Cionista Világkongresszusra delegátusokként megválasztottak:

Általános-cionista programmal:

1. Dr. Fischer Tivadar.
2. Weissburg Chaim.
3. Widder Dávid (Giszkalay János).
4. Dr. Fischer József.
5. Ferencz Mendel.

Pót-delegátusokként:

1. Dr. Deutsch Mór.
2. Dr. Blank Illés.

Mizrahi-cionista programmal:

1. Glasner Móse.
2. Altmann Sámuel.
3. Hirsch Jakab.

Pót delegátusokként:

1. Panéth Hermann.
2. Klein Jakab.

A legtöbb szavazatot (5279) Glasner Móse, a kolozsvári ortodox hitközség főrabbija kapta. Jellemző ez arra a szeretetre, mellyel Erdély egész zsidósága az ősz tudóst körülvette. Mindamellett, hogy mizrahi-cionista, tehát kisebbségi programmal jelölték, a többség-cionisták nagy része is rá szavazott. A leadott szavazatok összegéből megállapítható, hogy a sékelfizetők háromnegyed része aktív részt vett a választásokon és csak egy negyede nem szavazott le.

Amon Ottó

Előrehajolt alakja és az egyik lógó hosszú keze (a másikban aktatáska, vagy fényképezőgép, vagy könyv) volt és csipetűje, amely mögött jóságos szempár nézett, mindenki lelkébe vésődött, akinek akár csak futólag is dolga volt vele valaha. A szenvedés harcát a lelki erővel demonstrálta az egész ember. Keskeny mellére rátelepedett a Halál, melléje az Akarat és a kettő viaskodott. Ha kicsiny, ma és holnapért élő élet lett volna, a kór, amely évek óta rágta a szervezetét, régen visszavitte volna őt a porba, amelyből vétetett; de nem köznapi lélek volt, bátor, becsületes és tiszta, akinek itt kellett volna még maradnia közöttünk.

Ha más gyűjti a bélyegeket és amatörködik és az egész világ esperantoival levelezget, szinte csökönyösséggel menő következetességgel, hogarasnak nézzük, de Amon Ottóból éppen e szenvedélyeken át csillant meg egy tiszteletet parancsoló és szeretetre-méltó egyéniség. Az esperanto az ő számára kiemelkedést jelentett a kisvárosi szűkösségből, világgógiariasságot hintett minden más cselekvésre és e cselekvések mindenkor nemcsak voltak intenciókban és tiszták és emberbarátiak végrehajtásukkor. Meg kellett bámolni ezt az embert, amikor roskadásig száguldozott hivatalból-hivatalba színészberek ügyes-bajos dolgaiban, mert imádta a színpadot és bámolni kellett, hogy Thália fölött titánjai közül egy szál sem jött el a temetésére, de még egy szál virágot sem küldtek a koporsójára.

Gondolhatják, az elnéző, jóságos Amon Ottó szíve halottaiban sem fog neheztelni egy kis hátalanság miatt,

A szíve zsidó volt, noba érzésben és gondolkodásban meggyökeresedett magyar. Magyar iskolákért verekedett, magyar jogokért: az elmúlt évtizedek asszimilációja alapos munkát végzett rajta, de azért a zsidó mozgalmakat szeretettel figyelte és többször indulatosan kelt ki azok ellen, akik nemzeti mozgalmunkra gáncoskodtak. Nem volt nagy koncepció — írta valamelyik bucsuzatója — aki elfelejtette, hogy a nagyság fogalma egy munkában eltöltött életben nagyon relatív és hogy nagyot mivel, aki árvák és özvegyek könnyeit törli. Művész lehet, aki miniatűröket fest, nemcsak aki történelmi képeket alkot. Kedves, okos verseket írt, tisztán csengőket, jó prózája volt és minden sorát becsületes ügy szolgálatába állította.

A temetése borongó, bánatos poézist hozott a házsongárdi temetőbe. Ligeti Ernő csak két héttel előbb temette anyját és e sir mellől egy drága barátot kellett bucsuztatnia.

„Jóságod — mondotta — mint elfolyó patak homokja, belénk, lelkeinkre odamossa megtermékenyítő homokját. Ez volt a te egyetlen hagyatékod, ezt az örökséget mi vállaljuk, hordozzuk és mint idővel dacoló amforát vállainkra emeljük.

Egy másik barátból, Zágony Istvánból ezek a költői szavak törtek elő:

— Kijöttünk abból a gáyszaborult műhelyből, nagy ideálok, magas eszméknek im' megfogyatkozott apró kis verejtékező mesterlegényei. Elkísértünk az utolsó állomásra, hogy elmondjuk végszóképen is hangzottassuk: szeretünk.

— És ha becsukódik ez a sir, lelkünkben kerubokat állítunk emlékezeted fölé, hogy rólad meg ne feledkezhessünk soha.

Egy élet, amely minden megnyilvánulásában jóságot és szeretetet árasztott, elmúlásában is csak poézist tud sugározni.

Mindenki könnyezett és összekulcsolt kezekkel állott a sírnál, míg kis hant nem emelkedett a koporsó fölé, amely magába foglalja, ami Amon Ottóban mulandó volt.

— Az iparkamara tisztviselői nem mondják le. [Az Uj Kelet tegnapi számában hírül adta, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnöksége elhatározta lemondását. Ez alkalommal a többi kolozsvári lapokkal együtt azt is megírtuk, hogy a kamara tisztviselői szolidaritást vállalt az elnökséggel és szintén le fog mondani. Ez a hírünk táves információ alapszik. A kamara tisztviselői, a kamarai alapszabályok értelmében, életfogytiglan vannak megválasztva és őket semmiféle, az elnökségben beálló változás nem érinti. A kamara tisztviselői a reorganizáció munkájában egyáltalán nem vesznek és nem is vehetnek részt, éppen ezért a elnökséggel, jogi helyzetüknél fogva, szolidaritást nem vállaltak. A lemondás gondolata közöttük szóba sem került. Mint a kamara fizetett tisztviselői bármilyen elnökséggel szemben lojális alkalmazottaként viselkednek.

Uj vonat Nagyvárad—Máramarossziget között

Marosvásárhelyt jobban bekapcsolják a fővonalba

— Az Uj Kelet munkatársától —

A kolozsvári vasúti üzletvezetőség tegnap új vonatot léptetett életbe Nagyvárad és Máramarossziget között. Az új vonatpár menetrendje rendkívül kedvező a Marosvásárhely és Erdély között lévő forgalomra és a két vidék vasúti összeköttetését csaknem teljesíti. A két vonat menetrendje a következő:

Nagyváradról indul délelőtt 10 óra 45 perckor, Szatmárra érkezik délután 3 óra 54 perckor, indul 4 óra 15 perckor és este 10 óra 16 perckor érkezik Máramarosszigetre. Ennek a vonatnak Nagyváradon csatlakozása van, a Kolozsvárról éjjel 3 óra 8 perckor induló és Nagyváradra reggel 8 óra 56 perckor érkező személyvonathoz.

Visszafele Máramarosszigetről reggel 6 óra 56 perckor indul, Szatmárra érkezik 11 óra 30 perckor, indul 11 óra 51 perckor és délután 5 óra 10 perckor van Nagyváradon. Itt 6 óra 20 perckor csatlakozása van a Kolozsvárra éjjel 1 óra 20 perckor érkező személyvonathoz.

Ezen a vonatpáron kívül tegnap egy vonatjárat-meghosszabbítás is történt. A Székelykocsárd és Marosvásárhelyt között közlekedő személyvonatpár menetét ugyanis Brassóig tolták ki és az eddigi vegyesvonathól személyvonat lett. Az új vonat Brassóból este 7 óra 30 perckor indul és másnap reggel 9 órakor érkezik Székelykocsárdra, ahol csatlakozása van a Kolozsvárra jövő gyersvonathoz. Visszafele Székelykocsárdról ugyanez a vonat este 10 óra 30 perckor indul és másnap délelőtt 10 óra 55 perckor érkezik Brassóba. Ez az utóbbi vonatpár Marosvásárhelyt még jobban bekapcsolja a fővonal forgalmába.

Családi életetek bensőségét és melegét fokozzátok, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Tarbutnak adományoztok ünnepségeitek alkalmával.

Pestis pusztít Oroszországban

Lenin elhagyja Oroszországot — Gorkij nem folytatja utját — A segítő munka

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, augusztus 9. A „Lokalanzeiger“ kopenhágai jelentése szerint Lenin augusztus 15. és 20-ika között külföldre fog utazni. Az a terv, hogy Angliába utazik, ha az angol kormánytól erre engedélyt kap. Angliából vagy Skóciába, vagy Cipri szigetére fog menni, ahol egészsége helyreállítására, hosszabb időt szándékozik tölteni. Lenin politikai ellenfelei azt hiszik, hogy Lenin utazása menekülés Oroszországból, mert egyrészt érzi, hogy az éhínség következtében a rendszer megrendült, másrészt Trockijban és annak politikai híveiben olyan erős ellenzékre talált engedékenysége miatt, hogy hatalmát aligha tudja fenntartani.

Maxim Gorkij, aki csak a napokban érkezett Helsingforsba, mint a helsingforsi lapok jelentik, vissza fog utazni Oroszországba és nem folytatja külföldi agitációs utját, mert ezekben a súlyos napokban Oroszországnak szüksége van rá.

A kolerával és a tifusszal egyidőben hatalmas méretekben lépett fel a pestis-járvány is. A volgamenti Saratovkormányzatban ezrével pusztulnak el az emberek a pestis-járvány következtében, amelyet a hatóságok, a közegészségügyi berendezkedések gyarlósága miatt képtelenek megakadályozni.

Az amerikai segítő bizottság már nagy apparátussal hozzáfogott a segítő-munkához. Rigában és Reválban élelmiszer és áruaktárikát, gyűjtőállomásokat állítottak fel. A tényleges segítő-munka akkor kezdődik meg, ha az Oroszországban internált amerikai állampolgárok elhagyták már az orosz határt. Az amerikai segítő bizottság elsősorban az orosz gyermekekről gondoskodik. Anglia is megkezdte már segítő munkáját, mivel erre a szovjetkormánytól közvetlen felszólítást kapott.

Prónay nem fog bocsánatot kérni

A magyar kormány álláspontja a nyugatmagyarországi és a baranyai kérdésben

— Az Új Kelet tudósítójától —

Budapest, aug. 8. Most már kétségtelen, hogy a szuverenitásában súlyosan megsértett magyar nemzetgyűlés Prónaytól nem fog olyan elégtételt kapni, amelyet a nemzetgyűlés többsége első műfelfáborodásában követelt. A nemzetgyűlés és a kormány ugyanis jól tudja, hogy határozataik Prónayval szemben teljesen illuzorikusak, mert azoknak a mindenható alezredek csak annyira tesz eleget, amennyire jónak látja. A kormány presztízisének látszólagos megóvása érdekében arra még kapható volt, hogy a mentelmi bizottság ülésén megjelenjen, de mindenki tudja, hogy a Ház előtt való bocsánatkérésről Prónay részéről szó sem lehet.

Epen ezért a kormány és a Ház elnöksége most

azt a megoldást keresi, amelyet Prónay önszántából elfogad

és alkalmas arra is, hogy az arnyéknemzetgyűlésnek is némi látszatelégtételt szolgáltatasson.

A botrányos ügy ellaposítására több terv merült fel. Az egyik szerint tekintettel arra, hogy Prónayt nem lehet kényszeríteni a Ház előtt való megjelenésre, a hadügyminiszter fogja a Háznak tolmácsolni alezredese bocsánatkérését. Egy másik terv szerint Prónay levélben fog Rakovszkytól bocsánatot kérni és mert a Ház előtt nem hajlandó megjelenni, meg fog jelenni az elnökségi hivatalban, ahol az elnökség előtt fogja szjnjátát kifejezni.

A fehér terror újabb megnyilatkozásait természetesen egész Európát foglalkoztatják. Az összes nagy lapok a legmélyebb megbotránkozás hangján írják a budapesti eseményekről. A bukaresti „Adeveru” azt írja, hogy a magyar különítmények állandó veszélyeztetői Közép-Európa békéjének és bár nem tartja ilcomosnak más állam belügyeibe beleszólni, mégis radikális intézkedéseket követel a kisanant részéről a magyarországi fehér militarizmus letörésére.

Sopronban összeült a szövetségesek katonai bizottsága,

amely Nyugatmagyarország átadását hajtja végre. A bizottság első ülésén gróf Sigray a magyar kormány nevében kijelentette, hogy a magyar kormány Nyugatmagyarország átadása elé nem szándékozik akadályokat gördíteni. A trianoni szerződésben megjelölt területeket azonban csak akkor fogja ténylegesen kiűriteni, ha a jugoszláv kormány is átadja Magyarországnak az ugyancsak a trianoni szerződésben biztosított baranyai területeket.

Megkötötték a csehszlovák-jugoszláv katonai egyezményt

Prága, aug. 9. (Damian.) A csehszlovák-jugoszláv katonai egyezményt megkötötték.

A volt monarchia dunai flottáját felosztották

Prága, aug. 9. (Damian.) A nemzetközi döntőbírság bevégezte a volt osztrák-magyar monarchia dunai flottájának felosztási munkáját. A döntőbírság úgy határozott, hogy a Románia által lefoglalt hajók Románia kezén maradjanak, több hajóra azonban nem tarthat igényt.

Új kormány Csehszlovákiában

Prága, aug. 9. (Damian.) Svobla volt belügyminiszter vezetésével új parlamentáris kormány alakult.

Im én azt is, mi is? Völm is ahsáv, emátaj? Teljesítse minden becsüle és isidő ember kötelességét a Kéren Hajjeszóddal szemben!

HIREK

AZ ÚJ KELET TUDÓSÍTOJAI:

Szerkesztőség	.. .. .	877
Kiadóhivatal	.. .. .	844
Zs. N. Sz.	.. .. .	558

Mesélek nektek

Ösreg sas lakott a cédrusán és alatta, alacsony tamariszkusz bokorban a leveli béka nemzetsége tanyázott. Régi nemes fajtából származott a béka és sok prófétát adott az állatvilágnak. A próféták prófeciáltak a pocsolyalakóknak, de a pocsolyák ettől nem lettek kisebbek. Ellenben ha gyerekek jöttek a tamariszkusz alá, hogy békanyuzással elmulassanak, a nép a prófétákat vette ki magából és a sok kö mind a prófétákra hullott.

A béka-nép szépen gyarapodott és terjesztette a béka-kulturát. Sokat adott a világszemléletre és imádták az evolúciót. Általában olyan nép volt, amely a tudományban szerette a haladást, az erkölcsökben pedig a konzervativizmust.

Nagy pátrióták voltak a békák és szenvedélyesen ragaszkodtak tamariszkusz-hazájukhoz, amelynek földje próféták és mártírok vérével termékenyült meg. De szerették a tamariszkusz földe magasodó cédrust is, amelyre a messzelátók felkapaszkodtak, hogy kényelmesen szíjjeinézessenek. Mert olyan a béka természete, hogy mindig tudni akarja: másfelé milyen a világ.

Az ösreg sas, aki a cédrus csúcsán lakott, látta ezt a jámbor és magasrendű népi életet és ha vérese keringett a békország felett, kiterjesztette szárnyait és elhárította a veszedelmet.

A békák hálásak voltak és azt mondták a sasnak: Te vagy a mi istenünk.

A sas pedig így felelt: ti az én kiválasztott népem vagytok. A pacsirta szobben énekel, de ha ti énekeltek szobozsmát a dicsőségemre, hát az nekem kedvesebb.

Egyszer jött egy nagy vihar és feldúlta a békák egész birodalmát.

A békák sirtak és jajszékeltek, aztán megindultak, hogy új hazát keressenek.

Mintha egy nagy-mező indult volna meg a hegyek között, olyannak látszott a népáradat előrehullámzása, mert a leveli békák akkoriban mind zöldek voltak.

Valamelyik hegytetőn megállottak és viszanéztek. Imádkoztak és sirtak. Idegen országok terpeszkedtek el a messzeségben, hát ok oda hogyan merészkedjenek.

Ahogy ülnek és szomorkodnak, hát egyszerre csak leszáll előttük az ös reg sas hírnöke és ezt mondja:

— Csak ne féljétek és menjétek. Azt üzeni nektek az ös reg sas, hogy hűséget hűséggel fizet. Messze lát az ő szeme s ha balsors fenyegetne titeket, elküldi nektek a segítőt, hogy el ne pusztuljátok.

A nép ujjongott, fogadalmat tett, hogy idegen földön is hű marad a hazájához, aztán tovább indult.

Az országot keskeny volt ennyi töméslen népnek, azért hát kisebb csapatokra osztottak és így mentek neki a nagy világnak.

Az egyik csapat eljutott nemsokára egy országba, ahol minden bokor a forró naptól vörhenyeges volt. A csapat letelepedett és minden család egy egy bokor alá költözött. Vörhenyeges gyíkok bírták ezt az országot és ezek nem szívesen látták a jövevényeket. Azzal csufozták őket, hogy jövevények és betolakodók.

A békák erre levették a zöld köntöst, amely nemzeti viseletük volt és vörhenyeges színűt váltottak magukra.

Aztán éltek édegettek a gyíkok között.

Más csapat sziklás vidékre került. Itt a baglyok uralkodtak és sok adót szedtek. A békák nem akartak adót fizetni és hogy az adóvégrehajtók rájuk ne ismerjenek, barna köntösbe bújtak, hogy a sziklára hasonlítsanak, amelynek nem kellett félni a megsarcollatástól.

Aztán éltek édegettek a sziklák között, mintha ok is sziklák volnának.

Megint egy másik csapat jávorfaerdőbe

került és ezüstszínű köntöst vett ill magára mindenki. És éltek édegettek, mintha a fehér jávor levelei volnának.

Egyszer aztán az történt. A gyíkok országát megtámadta a héjja, a sziklak országát a földrengés, a jávorfa erdőt a vihar. A héjja szerette a gyíkokat és megette őket, majdnem valamennyit. A békákat is megette. A földrengés összezúzta a sziklákat és a sziklák között a békákat is. A vihar szétszórta a jávor leveleit és a levelekkel a békákat is.

A maradék nép a sashoz imádkozott. Ekkor megérkezett a sas hírnöke és így szólt:

— A sas keresett benneteket, mert hallotta a jajkiáltásokat. De békák helyett csak gyíkokat látott, meg sziklákat, meg jávorfaleveleket.

— De hiszen miink voltunk azok — sópánkodtak a békák.

— A sasnak messzelátó szeme van, de ő is csak a köntöst nézi. Aki kinek köntösében él, annak osztja a sorsát is.

— De ő vértelmet ígért.

— Nekték, de nem a gyíkoknak, sem a szikláknak, sem a jávorfalevelének. Esküje a zöld békához köti, de nem azokhoz, akik az ősi köntöst levették.

Megindítják a sajtópárt a zsidó intézmények rágalmozói ellen.

Az egyik kolozsvári magyar napilap ismételt és kvalifikáhatatlan modorban tartott támadásokat intéz az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ellen. A szemerszedett rágalmakat egy Gombos Benő nevű kolozsvári zsidó és egy Olajos Domokos nevű magyar újságíró lanszirozta. Gombos Benőről vártsszerte ismeretes, hogy nem beszámítható ember, aki beszámíthatatlanságában most már odaig ment, hogy nemcsak személyek, de a legnagyobb tiszteletet érdemlő zsidó intézmények, mint például a Tarbut ellen szójt rágalma. Olajos Domokosról viszont tudott dolog, hogy bizonyos, nem honorált üzleti kívánságai miatt agyarkodik az Új Keletre és az újságíró szervezet hivata ből és nyilvánosan bélyegezte meg eljárását. Lapunk bírója nem engedi meg, hogy vitába bocsátkozunk a nevezettekkel és az egész ügyről csak annyit jelenthetünk, hogy a megrágalmazott testületek és személyek külön-külön bíróság elé viszik a rágalmozásokat.

— **Jegyek és lakások a karlsbadi cionista kongresszuson.** A karlsbadi cionista kongresszusra utazók figyelmet felhívja a kongresszust előkészítő erdélyrészi iroda, hogy a részükre fentartott belépőjegyek árait — permanens üllőhely 500, permanens állóhely 30 cseh korona — haladéktalanul küldjék be. A jegyeket csak augusztus 15 éig tartják fenn, akik a jegyek árát addig nem küldik be, a részükre fentartott jegyesre elvesztik igényüket. Akik a jegyek árát beküldik, azonnal megkapják a kedvezményes vízumra és vasuti menetjegyre szóló igazolványukat. Azok, akik Karlsbadban szobára tartanak igényt, jelentsék be, hogy milyen — hány ágyas — szobát akarnak bérelni. Szobák 10, 20, 30, 40, 60 cseh korona és ennél magasabb áron is kaphatók. Egyben jelentsék be, hogy mikor érkeznek Karlsbadba. Akik a lakásokra igényüket bejelentették, ne várjanak további értesítésre, mert a szobákat minden körülmények között számukra fentartják és bármely karlsbadi állomáson a rendezőség tagjaitól lakáscímüket megtudják.

— **Weizmann és Jabotinsky meglátogat.** Londonból jelentik: Délafrika cionista szervezete sürgönyileg értesítette a végrehajtó bizottságot, hogy a választások alkalmával majdnem minden szavazó Weizmannra és Jabotinskyra is leszavazott. Délafrika zsidósága ezzel elismerte a két vezérférfiúnak a zsidó legió felállítására irányuló törekvését.

— **Megszűnt a vérhasjárvány.** A városi tiszti orvosi hivataltól kapott értesülésünk szerint a vérhasjárvány Kolozsvár város területén megszűnt.

— **A Mizrahi országos konferenciája Keletgaliciában.** Lembergől jelentik: Schmelkes, az ismert przemysli rabbi elnöke alatt három napos konferenciát tartottak a keletgalicai mizrachisták, akik harmincegy várost képviseltek száztizenegy delegátussal. A delegátusok között a legtekintélyesebb lengyel-országi rabbik foglaltak helyet. A „Coire Mizrahi” (Mizrahi ifjuság) harminc delegátussal képviseltette magát.

— **Megjavítják az erdélyi országutakat.** Bukarestből jelentik, hogy a legutóbbi minisztertanács 6 millió 729 ezer leit szavazott meg az elhanyagolt erdélyi és bánáti országutak kijavítására. A munkálatokat az állami építési hivatalok maguk fogják elvégezni.

— **Postacsomagforgalom a külfölddel.** Hirt adtunk arról, hogy a közlekedésügyi minisztérium bizottságot nevezett ki a külfölddel való postacsomagforgalom újrafelvételének tanulmányozására. A bizottság — mint Bukarestből írják — befejezte munkálatait és a következőket javasolja a kormánynak: A 13. és 14. számú vonatokhoz csatoljanak egy-egy csomagkocsit. A csomagviteldíjat a Banca Nationalának fizessék erre a célra készülő külön csekkeken. A csomagokat biztosítsák és kellően vámozzák el. Súlyuk a 10 kilogrammot nem haladhatja meg. Nagyon kívánatos lenne, ha a bizottság javaslatait gyorsan tanulmány tárgyává tennék, hogy az annyira szükséges külföldi postacsomagforgalmunk hamarosan helyreálljon.

— **Az országos orvosgyesület első közgyűlése.** Az országos orvosgyesület, amely néhány héttel ezelőtt alakult meg Kolozsvárott, szeptemberben tartja első közgyűlését Bukarestben, ahol a program legfontosabb pontjait fogják kidolgozni és végrehajtásra kiadni.

— **Nyilvántartják a koldusokat.** A kolozsvári rendőrprefektúra elrendelte a koldusok nyilvántartását. Valamennyiüket utcák szerint fogják beosztani és a koldulást csak azoknak engedik meg, akik kolozsvári illetőségűek. A többieket illetőségi helyükre toloncolják.

— **Egy elmebajos merénylettere Briand ellen.** Párisból jelentik: A francia külügyminisztériumban tegnap egy jól öltözött férfi tartóztatott fel, aki a lépcsősornokban Briand dolgozószobájára felé tartott. Azt mondta, hogy a miniszterelnökkel akar beszélni. — Majd megfogják látni, hogy intézem el ezt a Briandot! Amikor azt mondták neki, hogy Briand nincs az épületben, szörnyű fenyegetések között azzal távozott, hogy majd meg fogja találni az elnököt. A hatóságok megállapították, hogy ez a férfi elmebajos, akit hosszabb ideig apóttak egy szeszorfümben.

— **Indig Alfréd kolozsvári hangversenye.** Indig Alfréd a már világhírű zenevirtuoz karrierje Kolozsvárról indult el. Most, hogy Indig megjárta Németországot, Angliát, Hollandiát, Skandináviát és mindenütt nagy sikereket ért el tehetségével, egyszerű játéktudásával, interpretáló képességével, Kolozsvárt is fog hangversenyeket rendezni ezen a héten a Központi-szálló termében. Az estélyek iránt már is nagy érdeklődés nyilvánul meg s az Orient-túrnoknál Szentgyörgy-utca 6. és Neumann M. üzletében tömegesen jelentkeznek elővételért. Indig két estélyt tart, az egyiket szombaton, a másikat vasárnap este.

— **Rendőrségi hírek.** Komáromi Józsefné tuzokmáljai lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy hétezer leit allopott tőle. — Chira Teodora Hegydomb-utca 2. számú lakos négyezerötven leies lopásról tett bejelentést. — Molnár Gabriella Eszterházy-utca 9. számú lakos százhusz leies zsarolás miatt eselt panaszt. — Zarájk Hermann Dávid Ferenc-utca 16. számú lakosól ezeröttszáz leit leptak el.

— **Egy besztercei kereskedőt meggyilkoltak Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Octavian Domide besztercepi terménykereskedő borzalmas gyilkosságnak esett áldozatul Bukarestben. Domide nagyobb üzletet bonyolított le és nagy pénzüsszeget vett fel. Néhány rabió nyomon követte a kereskedőt és este az esthomály leple alatt agyonlőtték, kifosztották és a Dumbovica-patakba dobták. A nyomozás megindult.

— **Karlsbadi porcellánaru, Bimskopfi préselt üvegáru és cseh táblaüveg érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unghii 18.**

— **Utlevélek láttaozását leggyorsabban és legmegbízhatóbban a Radio kurrja intézi.** (Cluj, Str. Reg. Maria 84.)

KÖZGAZDASÁG

Nehézségek a vámáru továbbítása körül

A szállító cégek akciója

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

A mai súlyos vasuti közlekedési viszonyok mellett kétségtelenül elsőrangú fontossága van az áruszállító vállalatok működésének. Erdély egész kereskedelmének ugyszólván lét vagy nemléte kérdése a zavartalan árutovábbítás. Annál sajnálatosabb, hogy épen ezen a téren mutatkoznak az utóbbi időben igen súlyos nehézségek, amelyek igen érzékenyen érintik Erdélynek amugy is nehéz válsággal küzdő kereskedelmi életét.

A nehézségek legnagyobb része főleg az áruelváramlás körül mutatkozik. Ismeretes, hogy a határállomásokra érkező árut, a szállítmány tulajdonosa annál a vámhivatalnál vámpótlathatja el, amely lakóhelyéhez legközelebb esik. Ezzel a határvámolás munkájának felhalmozódását kerülük el és az áruszállító kereskedőnek is igen kényelmes. A határállomások főnökségei azonban az utóbbi időben, nem sok kivétellel, egyre több akadályt gördítenek az elváramlandó áru továbbítása elé. Törekvésük odairányul, hogy minél több áru mázsálása és elváramlása történjen a határvámhivataloknál, ami lényegesen megnehezíti a kereskedők munkáját, akik néha hetekig kénytelenek várni árujuk elváramlására.

A kivittől eltöltött vasuti kocsik kezelése miatt is elégedetlenek a kereskedők. Vannak ugyanis vasuti kocsik, amelyeket a kormány nem enged ki külföldre. Ezeket a kocsikat lajstromozták és a vámoknál ezekből a lajstromokból állapítják meg, hogy mely kocsik továbbíthatók. A panasz az, hogy az illető hivatalnokok nem a lajstromokból állapítják ezt meg, hanem ötletszerűen mondják ki, sokszor hibásan, a továbbítási tilalmat.

Ezek a viszonyok arra késztették a szállítócégeket, amelyek elsősorban vannak érdekelve, hogy a helyzet megjavítása érdekében megmozduljanak. A szervezkedés Nagyváradon indult meg. A város határmenti fekvése miatt egyedül az áruszállító kereskedelem működik normálisan és a kereskedelemnek épen ezt az ágát érintik egzisztenciájában az árutovábbítás anomáliái. Vasárnap, mint ahogy megirtuk, Nagyváradon megalakult a szállítócégek szövetsége, amely mindennek előtt el fog járni illetékes helyeken a visszaszállítási állapotok megszüntetése érdekében. Ugy értesülünk, hogy Erdély más városaiban is szervezkednek a szállító és megalakítják egységes erdélyi szervezetüket.

— **Megtiltották a széna és szalma kivitelét.** Bukarestből táviratozzák, hogy a földművelésügyi minisztérium ajánlatára a kor-

mány megtiltotta a széna és a szalma kivitelét. A kiviteli tilalom a hadsereg takarmányszükségletének kielégítésére vált szükségessé.

— **Csehszlovákia nem tudja behajtani a magyar államvasutak elleni követeléseket.** A prágai „Cas” közli, hogy ezidőszereint a magyar államvasutak elleni követeléseket nem lehet behajtani, mert Magyarország és Csehszlovákia között eddig még nem rendezték az utánvételes kiadás dolgát. Ilyenmü kérvények a csehszlovák jóvátételi bizottság elé tartoznak, amely Budapesten van már, de még nem működik.

— **Uj Rotschild-alapítás Palesztinában.** Haifából jelentik: Báró Rotschild Edmond ötmillió frankkal részvénytársaságot alapított Haifában. A társaság főképen malmok építését vállalja és a fölépítendő malmok nemcsak a palesztinai lakosság élelmezését szolgáló gabonát fogják felőrölni, hanem a szomszédos országok kenyérmagvait is. Már gondoskodás történt kiváló német szakemberek szerződéséről. Legközelebb egy exportra számító illatszergár építését kezdik meg Petach Tikvában.

— **Ujabb vámintézkedések Jugoszláviában.** Jugoszláviában eddig az áruk megváramlásánál a vám összegének megfelelő forgalmi adót is kellett fizetni. Ezután ezt a forgalmi adót nem fogják behajtani. Ezzel szemben — mint Belgrádból jelentik — az áziót fölemelték úgy, hogy 100 aranydinár érték helyét 400 papírdinár kell fizetni és nem mint eddig, 200 ezüstdinár.

Valutapiac:

Bécs, aug. 9. Lei 1867 $\frac{1}{2}$, dollár 1062, belga frank —, francia frank 8520, svájci frank 134 $\frac{1}{2}$, holland forint 737 $\frac{1}{4}$, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona 133 $\frac{3}{4}$, svéd korona 225 $\frac{1}{2}$, szokol 1384, leva 930 $\frac{1}{2}$, lira 4772, marka —, lengyel marka 51 $\frac{1}{2}$, font sterling 3970, rubel —, magyar korona 260.

Prága, augusztus 9. Lei 101 $\frac{1}{2}$, dinár 187 $\frac{3}{4}$, marka 99 $\frac{1}{2}$, leva 61 $\frac{1}{2}$, svájci frank 1346 $\frac{1}{2}$, norvég korona 1019 $\frac{1}{2}$, dán korona 1234 $\frac{1}{2}$, svéd korona 1644 $\frac{1}{2}$, lira 849 $\frac{1}{2}$, francia frank 629 $\frac{1}{2}$, font sterling 293 $\frac{1}{2}$, dollár 78 $\frac{1}{2}$, osztr. kor. 690 $\frac{1}{2}$, belga frank —, lengyel marka 327 $\frac{1}{2}$, holl. for. 2469 $\frac{1}{2}$.

Berlin, aug. 9. Amsterdám 2499 $\frac{95}{100}$, Brüsszel —, Kristiania 1039 $\frac{95}{100}$, Kopenhága 1252 $\frac{20}{100}$, Stockholm 1688 $\frac{80}{100}$, Helsingfors —, Róma 354 $\frac{60}{100}$, London 295 $\frac{90}{100}$, Newyork 8041 $\frac{1}{100}$, Páris 635 $\frac{35}{100}$, Zürich 1358 $\frac{60}{100}$, Madrid —, Bécs 898, Prága 101 $\frac{80}{100}$, Budapest 2032, Bukarest 103 $\frac{35}{100}$.

Zürich, aug. 9. Bukarest 762 $\frac{1}{2}$, Berlin 735 $\frac{1}{2}$, Amsterdám 183 $\frac{3}{4}$, Newyork 689 $\frac{1}{2}$, London 2175 $\frac{1}{2}$, Páris 4670 $\frac{1}{2}$, Milano —, Brüsszel —, Kopenhága 92 $\frac{1}{2}$, Stockholm 124, Krisztiania 77 $\frac{1}{2}$, Madrid —, Prága 755 $\frac{1}{2}$, Budapest 150 $\frac{1}{2}$, Zágráb 350 $\frac{1}{2}$, Buenosayres —, Varsó 30 $\frac{1}{2}$, Bécs 60 $\frac{1}{2}$, osztr. leb. kor. —.

Budapest, aug. 9. Lei 495 $\frac{1}{2}$ —505, font ster. 1425 $\frac{1}{2}$ —1445, leva —, dollár 352 $\frac{1}{2}$ —392 $\frac{1}{2}$, francia frank 3075 $\frac{1}{2}$ —3100, marka 480—490, lira 1700—1720, osztr. kor. 36—38, rubel 57 $\frac{1}{2}$ —58 $\frac{1}{2}$, svájci frank 6225 $\frac{1}{2}$, 6800, szokol 490—500, dinár 910—9380, lengyel marka 17 $\frac{1}{2}$ —18, napoleon —.

SPORT

— **Kinizsi—Victoria 3:0 (2:0).** Kedden délután játszott a idei első mérkőzését Kolozsváron a kiváló temesvári csapat. Ellenfelel, a Victoria csapatával nagyon könnyen bánt el, bár a kolozsvári csapat is teremtett néhány gólhelyzetet. Általában a mérkőzés folyamán a Kinizsi csapata volt fölényben és különösen a csatársoruk balszárnya és közvetlen védelmük nyújtott elsőrangú. A mérkőzést Szika (Temesvár) kiválóan vezette.

— **Ma délután: Haggibbor—Kinizsi.** Nemcsak Kolozsvár, de egész Erdély sport iránt érdeklődő közönsége feszült érdeklődéssel várta a fiatal Haggibbor és a nagymultú temesvári Kinizsi első találkozását. A régen várt mérkőzés ma, csütörtökön délután 6 órakor fog lefolyni a városi sporttelepen. Bizonyos, hogy a várakozásnak megfelelően izgalmas mérkő-

MA DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR:

KINIZSI—HAGGIBBOR

zésben lesz része Kolozsvár sportközönségének. A két csapat felállítása a következő:

Kinizsi: Ritter — Kondor, Bauer — Fenyvesi, Bedó, Rajnák — Madarász, Steiner, Schiller, Velenka, Frech II.

Haggibbor: Sugár — Riesler, Wesel — Holländer, Braun, Jakobi — Farkas I, Polák, Farkas II., Bornstein, Nyul.

A Haggibbor csapatában Bornstein új ember, akinek szereplése elé nagy várakozással néznek. A mérkőzést Szika, a Kinizsi ismert bírja fogja vezetni. Az eredményt előre megjósolni nem lehet. Tény az, hogy mindkét csapat kitűnő formában van és így a ma délutáni mérkőzés az idei sportszezon legnagyobb szenzációja lesz.

SZÍNHÁZ

A Bécsi Jiddis Színház bucsuelőadása. Az arányi Vilmos igazgatása alatt álló jiddis színház csütörtökön este bucsuzik a kolozsvári publikumtól. Ez alkalommal egy operett és egy színmű és változatos kabaré-számok kerülnek műsorra. Az előadás este kilenc órakor kezdődik.

A mozgó műora: Színház-mozgóban: Csütörtökön még második fejeze fut a városunkban szokatlanul nagy sikert aratott modern amerikai kalandtörténetnek, „A végze és gyűrűnek”. — Pénteken, szombaton ugyancsak a „Végzetes gyűrű” kerül bemutatásra a harmadik fejezettel. Megjegyezzük, hogy a filmikus egyes epizódjai csupán a főhősök és a cselekmény egysége által függenek össze, egyébként teljesen befejezett, önállóan is élvezhető, kerékded egészek. — Vasárnap és hétfőn a nagy bűnügyi dráma, „A fekete szoba titka”. — Egyelőre mozgóban: Csütörtök, péntek nagyszabású amerikai sorstragédia, az Olimpia-gyár Lux-orozatának legszebb darabja, a „Végzet útja”. — Szombaton csak egy napig, fantasztikus class dráma, „Az eladott élet”. Egy orvos szenzációs találmánya, mely körül tragikus bonyodalom fejlődik. — Uránia-mozgóban: Csütörtökön nyer befejezést a nagy kalandfilm sorozat, Jüdex újabb megbízatása, az ötödik fejezettel: „Bűnhődés”. — Pénteken, szombaton fantasztikus olasz dráma, a „Léleklátó”, mely a lélekelmezés problémájával foglalkozik egy érdekes történet keretében.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JÓZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat rószv.-t.
 Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Fiókiadó- Nagyvárad, Deák Ferenc-u. 5.
hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szatmár, Bathányi-utca 24. sz.

Dályázati hirdetés

A Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület Elnöksége pályázatot hirdet egy központi irodai titkári állásra.

Pályázhatnak olyan zsidó vallású, a szerzésben jártas, megfelelő műveltséggel bíró egyének, akik a román, magyar és német nyelveket szóban és írásban egyaránt bírják. A héber nyelv tudása feltétlen előny.

Fizetés megállapodás szerint.

Kérvények 1921. augusztus 20-ig a Kuratorium elnökséhez a következő címre küldendők be: Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.

Antal Márk s. k. Dr. Fischer József s. k.
 A Tarbut iskolák A Kuratorium elnöke.
 főigazgatója.

BREUER ÉS RÓNA

nemzetközi szállítási- és bizományi vállalat

ORADEA-MARE, Interurb. telef. 5-55

Szállít bármely országból egész Románia területére vagonváltókat és darabárakat biztosítással.

Olcso díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

Dályázati hirdetés

A Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület Kuratoriumának határozata alapján pályázatot hirdetünk a következő középiskolai tanári állásokra: 1. Román-német. 2. Történelem földrajz. 3. Természettan-vegytan. 4. Mennyiségtan-termesztan. 5. Torna. 6. Ének. 7. Modern filológia.

Pályázhatnak okl. középiskolai, zsidó vallású tanárok, akik az iskoláinknál fennálló szolgálati szabályzat követelményeinek magukat alávetik. Oklevél hiányában egyelőre csakis óradíjas tanári megbízást kaphatnak olyan pályázók, akik egyébként megfelelnek.

A héber nyelv tudása feltétlen szükséges. Az alkalmazást azon tanárok, kik héberül még nem tudnak, kötelesek a héber nyelvet 3 év alatt megtanulni.

A rendes tanár javadalmazása jelenleg havonta: 1100.— lei alapfizetés, ötödévenként ennek 25%-a korpótlék, amelyek együttvéve a törzsfizetést adják.

Lakbér a családi állapot szerint a törzsfizetés 20, 25 ill. 30% a.

Végül 400 lei drágasági pótlék.

Az óradíjas tanár fizetése a tényleges tanítási idő tartamára heti óránként havi 70.— lei.

Másolatokkal felszerelt kérvények 1921. aug. 25-ig a következő címre küldendők be: Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület Főigazgatósága Cluj, Str. Elisabeta 55.

Antal Márk s. k. Dr. Fischer József s. k.
 A Tarbut iskolák A Kuratorium elnöke
 főigazgatója.

„UNIREA“

Societate anonima p. nru industria de boaboane biscuitii etc. si cartonaje

FOST „TÖRÖK“ S. A.

STRADA ANTON PANU No. 6. — CLUJ
 FOST KRIZA-U. No. 6. Telefon 7-57

NEUMANN M.

férfi fiú- és leánykarunka áruháza
 CLUJ—OLOZSVAR, — FÖTER.

Fresko férfi-díjny tisztá gyapju Lei 750.—

Externa nemzetközi szállítási és vámolási vállalat

Központ: Oradea-Mare.
 Filók: Biharpüspöki, — Bihar-keresztcs, — Nagyszalonta, Kötégyán, Halmi

Nemzetközi transportok. Állandó gyűjtővagonok Wienből, Budapestről és a külföldi nagyobb városából. — Állandó belföldi gyűjtőforgalom.

Sürgőnycim: „EXTERNA“ — Oradea-Mare

Al-pittatott | HERCZ IMRE | Al-pittatott
 1911-ben 1911-ben

dísznőzsi- és szalonna nagykereskedő

ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD

Str. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 72

Napló árban szállít bérmentve, teljes szavatosság mellett, bármely állomásra la 3/100-as fehér sózott szalonnát és szavatolt tisztá dísznőzsi-rt

Polgári iskolai tanár

28 éves, nőtlen, ki négy évig jesivában is tanult s a héber nyelvet kitűnő eredménnyel tanítja — minthogy most érkezett Magyarországból — ezután keres állást polgári, esetleg elemi iskolánál. Szíves megkereséseket „Tanár” jellegre a kiadóhivatal továbbít

A Bécsi Jiddisch Zársulat

vendéglátó az Apolló (Bisai) helyiségében. — Igazgató: Arányi Vilmos

Ma csütörtökön bucsuelőadás

Dupla műsorral színtre kerül:

Jasele Furmann
 operette

Der Mutter Traumen
 színmű

Azonkívül új magánszámok

KEZDETE PONT 9 ÓRÁKOR

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga, v. Zöldia-u. 4.

Telefon 71 Interurban

Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karlsbaldi porcellán, díszmű- és konyhaberendezési cikkekből.

A legjobb rum- és likőr-essenciák 75 lei
 Különböző árban kaphatók

Glück Henrik gyárában
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253
 (volt Kolozsvári-u.) 74

Virágvázak

Porcellánárak
 Köedényárak
 Táblaüveg
 Ablaktapasz

Befőttes-és uborkásüvegek
 Zománózott edények
 Festett üvegárak
 Keretlecek
 Tükrök
 Lámpaárak

legolcsóbban beszerezhetők

Komlós Testvéreknel

ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Kérjen árajánlatot!

Diszta-tyak

MA DÉLUTÁN 6 ÓRÁKOR:

KINIZSI—HAGGIBBOR

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Angolból, franciából, németből oktatók. Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 16. 2270-I

Feltétlenül megbízható, idősebb perfekt papírkereskedőseget keresek. — Ajánlatok referenciákkal „Kelet” hírlapjába Arad kéretnek 2307-I

Örökbe fogadnék egy 13-14 éves árva zsidó lányt, kiről anyagilag gondoskodnék. Jelentkezések híján fix fizetéssel is elfogadnék ilyent. — Cim: Giancz Mórné, Torda.

Jó megjelölt, akadémiailag képzett, német, francia és magyar szöveg írásban bíró, románt hébert is értő férfi, bizalmi, titkári, társalkodói állást keres. Részletes ajánlatok Goldstein Ferenc fű. „Gesellschaft” Sibiu, Fingering. címre küldendők. (5)

Keresetnek elsőrendű férfierők munkálatra magas fizetés mellett. Olajgyár, Állatvásártér.

Egy óvadékképes, pénzügyben jártas — idősebb ember (esetleg nyugdíjas) pénzügyi minőségben alkalmazást nyerhet a FORGALMI BANK-NAL, Cluj. — Fizetési igényekkel ellátott ajánlatok szeptember 1-ig beküldendők. 2328-I

Könyv- és papírkereskedőseget, ki üzletvezetésben is gyakorlott, románul, magyarul és németül beszél, azonnal állást nyerhet. Írásbeli ajánlatok és eddigi működést igazoló bizonyítványmások, igények megjelölésével Horváth Béla Petroseni címre küldendők 2305-I

Vidéki tanulók Kolozsvárról kitűnő ort. késer elítélést kaphatnak, olcsó áron megbízható zsidó családnál. Vallásos nevelés és ingyenes tanmunkatás. — Cim: Föder, Farkas-u. 6. 2282-I

Dr. SINGER DAVID ügyvéd irodája Bucaresti, Str. Piata Amzel 15 bis.

Egyv kilója 17 lei, 100 smirilingpapír 30 lei. — Utánvétellel szállít Vértés Adolf, Nagybánya. 2249-I

Talp és bocskor!

Allandó nagy készlet kifüggesztésű gyári készítmény, elsőosztályú talp 50-60 leles árban legkényelmesebb elsőrendű bocskor kapható egészben és felvágva. — Kicsinyben és nagyban

Sámson Hanó bőrgyárában Gyulagyár-utca 1. Gyorsáru raktár állomáson. 1009 Telefon-szám: 886 — és — 887

HA vérszegénységben, idegbetegségben, az ivarszervek látható bántalmában szenved, vagy meg a pártalan gyógyhatású — fűzői célokra használt — kitűnő vasdúsított természetes vaslépő (Eisenmineralmoor, Moorale) kapható minden mennyiségben a

Rózsa nagydrogeriában Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 26 (Mályás kir. tér) — 1215

A közönség figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy újonnan átalakított műhelyemben módomban van a közönség legkényesebb izlésének is eleget tenni. Műhelyemben allandó kész cipők kaphatók. A n. é. közönség szives pártfogását kérem **IZRAEL ALADÁR**

Héber gyorsírás tankönyve Haszenografia Halvrit. — Megrendelhető a Zs. N. Sz. könyvosztályában. — Ára 30 lei

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Vásznak, zephirek, kretonok, harisnyák legolcsóbb beszerzési forrása **WEISZ ÉS MOLNÁR** 889 női divat-, kötött- és rövidáru-üzletében Calea Regele Ferdinand (v. Wessolényi Miklós-utca) 7. 0

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghez a pártalan hatáshoz

HIGIEA SOSBORSZESZ

Kapható mindenütt! Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeri Gyár 1214 CLUJ — KOLOZSVAR

Dentech Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mályás kir. tér) 26. Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a kolozsvári, valamint a helyi minden irányból és felé. — 7. Vasúti pályaudvaron és postahivatalnál irad.

„METROPOL”-ban Café-restaurant

és színház előadások minden este (1921)

KLEIN ÉS LAZÁR nemzetközi szállítási vállalat Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarty) 2. Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld valamint belső minden irányból és irányába Kirendeltség a curtici határállomáson

Technica Romana r. t.

műszaki vállalat Rőzpont Sibiu (Nagyszében) P. Hermann 10 Főköntézet Bucaresti, Campineanu 49

Elvállalja mindenféle vasutak, körutak, hidak, gazdasági épületek, ipari telepek, villamos központok tervezését és építését, földméréseket és parcellázásokat.

Megvételre ajánl kb. 1600 köbméter különféle méretű fölyfadeszkat, pallót, gerendát, hordóanyagot és parkettdeszkat — 2317-I

יצא לאור ספר "דור רביעי" על מס' הולין מאת הרב הנאון משה שמואל גלאזנר אב"ד דק"ק קלויזנבורג. מחירו 100 לעי מבורך 120 לעי. הרצוה להשיגו יפנה אל המחבר שליט"א.

„Melissát” kórtlen, ha finom! cukorkát akar!

Tuhalmozott raktár redukálása következtében

mindennemű fűszer, gyarmat- és festék-árúinak árait — úgy nagyban, mint kicsinyben mélyen leszállította a **Kalmár Áruforgalmi R. T.** Cluj-Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 42 Rias már 8:50-től 14 egységig kapható

Szilágyi Eleonora R. T.

Ajánlja: likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. 1210 Szász nagyraktár

Kész nyári ruhák, hölgyek és leánykák részére érkeztek **SIPOS JENŐ** óéghéz — Péter 17. szám, —

KRISTÁLY Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

L'or crém a legjobb arc-és kézápoló. Főraktár: **László és Társa** parfümeriája CLUJ, Piata Unirei 12. (v. Bittóhelyiség)

Meghívó

Az „Erdélyi Egygyár Részvénytársaság” folyó 1921. évi augusztus hó 19-én délután 4 órakor a Strada Aprinjoarelor (Gyufagyár-utca) 15. szám alatti irodájában tartja meg

II. évi rendes közgyűlést, melyre a t. részvényeseket — az alapszabályok 14. §-ára való figyelemztetéssel — ezton hívja meg az igazgatóság

Tárgysorozat

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése az 1920. üzleti év eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg megállapítása, — a felmentvény megadása, — és a tiszta jövedelem hovaforrdítása iránt.
3. Új igazgatóság megválasztása.
4. Új felügyelő bizottság megválasztása.
5. A cégszöveg román és német fordításának értelmi- és nyelvtani szempontból megfelelő helyes bitése.
6. Esetleges indítványok.

Mérleg

Vagyon: Készpénz készlet 43.768-97 lei. Gyár-éptlet és berendezés 228.888-75 lei. Nyersanyagkészlet 21.815 lei. Árukészlet 10680 lei. Zsákkészlet 3885 lei. Mészakészlet 1.400 lei. Tűzfakészlet 3591 lei. Adások 24.288-95 lei. Összesen 338.687-67 lei.

Teher: Alaptőke 200.000 lei. Hitelezők 126.116-68 lei. Nyereség 12.571-04 lei. Összesen 338.687-67 lei. Cluj, 1920. december 31-én.

Jakobi Ernő s. k. könyvelő, **Dr. Jacobi s. k. ig. tag.** elnök, **Salamon Ede** ig. tag. ügyv. igazgató, **Strohli Hermann** s. k. ig. tag. pénztárnok, **Fauzes Bertalan** s. k. ig. tag, **Politzer Simon** s. k. ig. tag. Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelőbizottság: **Strohli Mór** s. k. fb. tag, elnök, **Spicmann Adolf** s. k. fb. tag, **Klein Miksa** s. k. fb. tag.

Pályázat.

Alulírott hitközségnek türesedben van egy samesi állás, mely oly egyénnel töltenő be, kiknek vágásra is képesítésk van. Elettök, családi állapotok, képesítésük, fizetési igények megjelölése mellett kérvényeiket küldjék be pályázni szándékozók. Az állás azonnal elfoglalandó. Fogarasi izr. hitközség. Fogaras, 1921. augusztus 5.

Havas Mór jegyző. **Neumann Bernát** elnök.

Szeszgyárvezető,

kinek 20 évi gyakorlata van és a berlini tanfolyamot végezte, keres megfelelő állást; nagyobb gyárban vállalja gyári üzemek ki-javítását, a jó üzemet garantálja, óvadékkal rendelkezik, haszonrészesedés mellett is vállalná 2-3gyárnak a vezetését vagy ellenőrzését **Cim: VICTORIA BUTORÁRUHÁZ** Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 40 szám

BLUMENFELD ÉS SIMON

R. T. CLUJ 1208 Bor, szesznyagkereskedés, likőr- és rumgyár Ajánlja saját főzött szilva-, seprúpálinkát és cognacját, kitűnő likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fajborait **Str. Julia Maria (v. Szentegyház-u.) 22**

GURONKA ÉS CSOROLÁDÉ RAKTÁR

LUSZTIG és NUSSBACHER Calea Regele Ferdinand No. 31 Szállítunk postán, utánvét mellett.

Saját érdekében

ne cserélje össze a céget **NAGYBANI** rövid-, kötött-, diszmi- és gyermekjáték-üzletemet saját raktáramba helyezem át

Eisenstädter Fülöp Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 13 Minden cikket leszállított árban árusítok